

Samenstelling en redactie Leo Duppen

Tekst Anton Heyboer Lotti Heyboer

Anton Heyboer
een leven als kunstwerk

one of eight
above
exist in Kura
Kunti
anthonys house

two of eight
above
exist in Kura Kunti
anthonys house

five of eight
exist in Kunti
anthonys house

three of eight
exist in Kunti
anthonys house

Ik wil niet bij de kunstenaars horen. Zij maken kunst, maar ze leven geen kunst.
Ze hebben nog een eigen leven en maken kunst, en dat is waardoor ik eigenlijk niets met dat soort mensen te maken heb.
Mijn leven is kunst en ik maak geen kunst. In dat leven raak ik dingen aan en die zijn dan ook kunst, omdat mijn leven kunst is.
Zo is het ook met de drie meisjes, drie vrouwen, met wie ik leef. Met één vrouw leven, dat is geen kunst. Dat is een normaalheid, dat hoort bij de burgerlijkheid. Dat hoort creatief gezien bij het doodzijn.
Ik heb gezocht naar een vorm, waarin het leven kunst wordt, waarin het vol spanningen komt en waar het moeilijk wordt, waar geen oplossingen zijn en dus altijd een labiel evenwicht is.
Er is in kunstwerken ook niet een direct statisch evenwicht, want dan krijg je een oorzaak en gevolg situatie en daar is niemand mee geholpen. Dat is geen schoonheid. Zo krijg je ook met een man en drie vrouwen een labiel evenwicht, waarin diezelfde schoonheid heerst als in een kunstwerk.
Alleen moet je het zelf de hele dag potentieel activeren. Je moet het de hele dag potentieel maken, je kan geen moment bij het kunstwerk neer gaan zitten.
Eigenlijk ben je zelf het slachtoffer geworden van de schoonheid, die je ontketend hebt.
Maar omdat het zo'n schoonheid is, die je ontketend hebt, is dat een goed lijden.
Dat lijden is leven.

Anton Heyboer, Den IJp, september 1974

De wereld heeft het gelijk.
Ik heb het ongelijk en de schoonheid.

Foto's 1973-1983

In 1961 zag Maria een advertentie in de krant van een 'schuur langs rijksweg'. Ton en Maria zijn gaan kijken, maar ze moesten zo lang zoeken dat ze pas laat in het donker aankwamen. Bij een lucifer heeft Ton het terrein bekeken. Hij liep de achterdeur uit en bij het eind van het kleine erf liep hij door, tot aan de sloot erachter. Boer Klaas Stroo, de verkoper, protesteerde. Dit stuk land wilde hij niet verkopen. Ton bood 4000 guldens meer als hij het hele stuk zou krijgen. Voor fl 10.000 werd de koop gesloten.

Den Ijp is een lintdorp, een weg met aan weerskanten huisjes en omgeven door moerassen. Door de getijden van de Zuiderzee, die diep het land binnendrongen, was de grond te zilt voor tuinbouw. Het was een heel arme omgeving met veel eendenfokkers, die eieren aan de beschuitfabriek leverden. Het stonk er vreselijk. In 1960 was dit afgelopen. Op een enkele fokker na is het een dorp van kleine boeren en scharrelaars gebleven.

Dat miste ik op goeie grond, dat ik steeds mijn nek brak.

Ik wilde eerst een goede boerderij kopen op een goed stuk grond, maar dan zou ik nooit meer mijn nek kunnen breken.

Het leven leek ineens zo saai en gevaarloos.

Ik dacht misschien ga ik op den duur wel grind strooien of zo iets. Ik heb het zo gelaten, dit, de hele dag zien dat je op je benen blijft.

Wat toch al moeilijk is, maar hier toch een beetje geaccepteerd wordt.

TS-40-43

RV-14-97

In 1972 kocht Ton een aantal Land Rovers. Ze waren nieuw. Dat vond hij niet prettig. Het zou alleen maar hebzucht oproepen. Hij schilderde ze van binnen en van buiten roze. We moesten er snel achteraan met een lapje, zodat niet alle klokjes op het dashboard dichtgeschilderd zouden worden. Hij nam een steen en sloeg een rij butsen langs de randen van de motorkap, zodat ze niet meer zo ongeschonden zouden zijn. Nu zou niemand meer proberen ze te stelen.

De auto's op het erf hadden nummers. Elk nummer heeft een naam, een betekenis. Het systeem en de nummers ervan kwamen overal terug in ons leven.

Nummer 5 is in het systeem het uiterste mannelijke.

In 1975 verscheen het boek van Henk van der Meyden, *De drie bruiden van anton heyboer*. We kregen fl 1 per verkocht boek. Het heeft wekenlang in de boeken-toptien gestaan. Op een dag kwam Van der Meyden met fl 45.000.

We vonden de omslag van het boek te zoet, dus maakten we zelf een foto. Ze hebben hem niet gebruikt. We staan er nu op afgebeeld in witte jurkjes met roze rozen.

Voor Ton waren Maria, Lotti en Marike een drie-eenheid, maar drie betekent stilstand.

Op dat moment kwam Joke in ons leven. Ze deed aan alles mee wat Ton bedacht, zoals weggaan bij de kunsthhandel, bouwen zonder vergunningen, het in grote hoeveelheden aanschaffen van auto's. Joke, de 'kameraad', leek het meest van allemaal op Ton, innerlijk en uiterlijk. Ze werkten altijd samen, pakten van alles aan en hielden geen rekening met regeltjes.

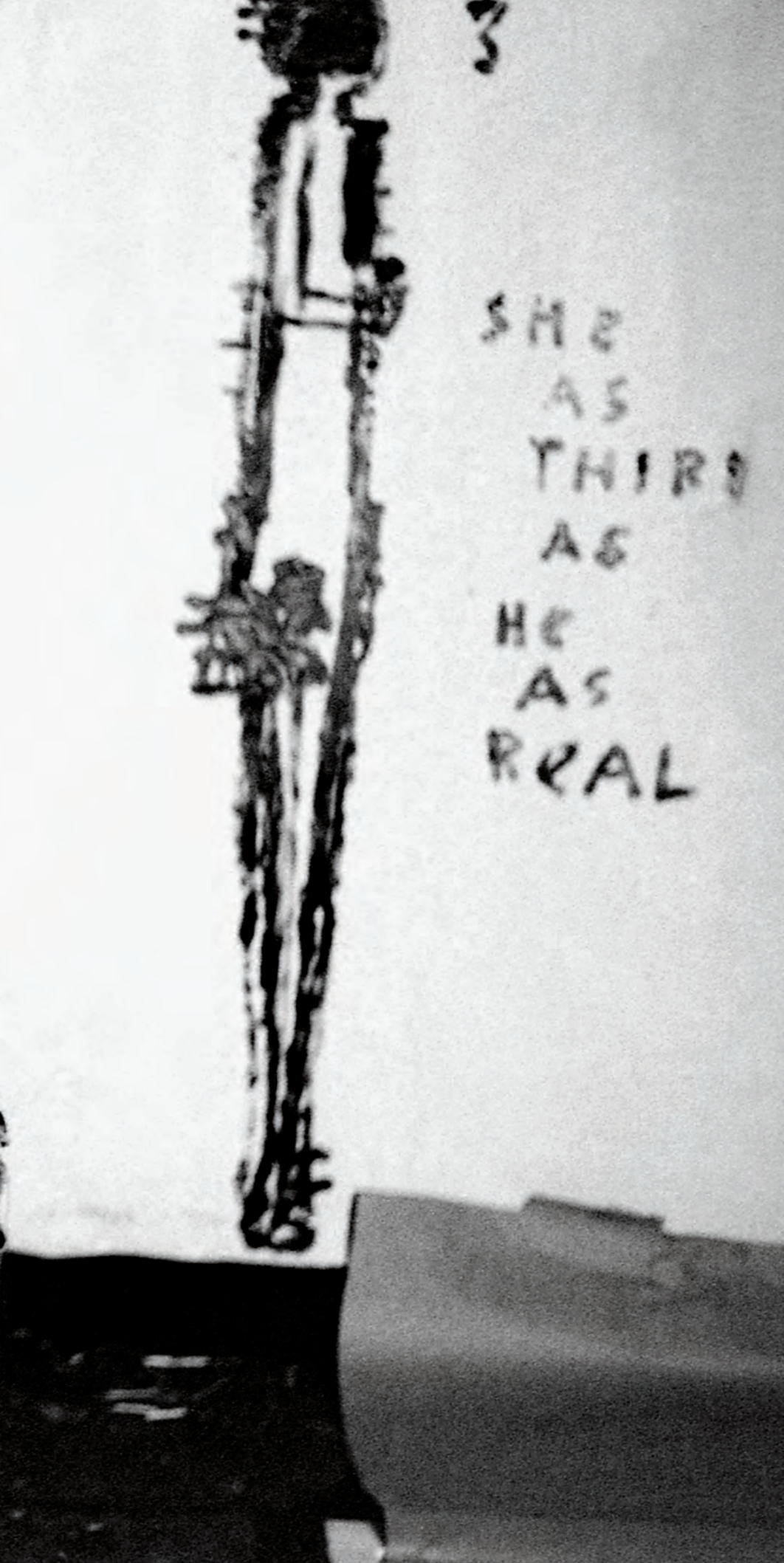

AS SUFFERING

27 June 1974

(2)

Third is silence
I and me as one is third is silence
I and me as one is silence
Time is the speaking
Silence is of all times

‘She as third as he as real’, is een van de ontelbare teksten over de eenheid van vrouwen, waaraan Ton zelf zijn identiteit ontleende. Naar eigen zeggen was hij die in de inrichting van Santpoort verloren. Hij kon wel bestaan in de eenheid van vrouwen die hij zelf gecreëerd had. Hij praatte nooit over ‘wij vijven’, toen we met z’n vijven waren, maar altijd ‘wij vieren’. Hij telde zichzelf niet mee als mens.

Ton was onzeker. Er waren wel zaken waarvan hij zeker was. Hij was ervan overtuigd dat anderen het vaak verkeerd zagen. Maar vanuit zichzelf was hij niet zeker. Hij had in een diepte gekeken, waardoor heel veel wat als vanzelfsprekend werd aangenomen, helemaal niet zo vanzelfsprekend bleek. Dat probeerde hij aan anderen duidelijk te maken, maar hij zag zelf ook wel dat niemand luisterde. Hij zei : ‘Zij hebben het gelijk, ik heb het ongelijk en de schoonheid’.

71

In het begin was ons leven uiterst primitief. Ton had de waterleiding bij de hoofdkraan afgesloten. Als we water nodig hadden, plaatste hij een emmer recht onder de hoofdkraan en opende die zo breed dat de waterstraal precies in de emmer terecht kwam. Met die emmer moesten we de hele dag doen.

Later kwamen er simpele waterbakjes met een kraan. Weer later een boiler voor warm water en zelfs een korte tijd een bad.

Ton kocht een heel klein blauw badje. Hij maakte een gat in de plank langs de achterwand van het huis en hing het daar in.

Het was zo klein, dat zelfs ik er niet languit in kon liggen, dus of je knieën werden koud, of je schouders.

Ton 'was Christus', hij vond geloven niet belangrijk. Het was veel belangrijker om te 'zijn' waar je achter stond. In Santpoort was een continu door hem herhaalde spreuk: 'God red mij van de vrouw, vrouw red mij van de geest. 'Christus, red mij als mens'.

In zijn werk is Christus het centrum van zijn systeem, punt 4, het lijdens-vermogen. Hij kon alleen uit zijn geestesziekte terugkeren als hij aan het kruis stierf en als Christus de schuld van de wereld op zich nam.

Vriendschap is een van de menselijke eigenschappen die ik na Santpoort niet meer ken. Ik kan niet praten over wat ik bereikt heb, ik kan alleen wat ik bereikt heb zelf zijn en me laten beïnvloeden door mensen die veel minder bereikt hebben, door hun frustraties over te nemen en hun frustraties weer uit te werken als creativiteit.

Een droge naald ets wordt niet met zuur gebeten. De voorstelling wordt direct in de zinkplaat gekrast. Ton gebruikte daar een beitel voor. De inkt blijft achter de braam van de lijn hangen. De afdruk ziet er heel anders uit dan van een gebeten ets.

Echte kunst. Echte kunst dat is als de hartstocht en het menszijn samen zijn. Dat is echte kunst. En dat is Picasso, en dat is al die mensen, en dat hoort ook. Dat is de vorm. Dat is de vorm van hun hartstocht. Dat is de vorm van hun hartstocht in hun menszijn. En die heb ik niet. Daarom sta ik er altijd een beetje buiten. Daarom word ik ook niet wereldberoemd. Dat kan ook niet. Ik blijf een uniek mens. Ik blijf een uniek geval... Ik blijf uniek... Ik blijf uniek... En daarom doe ik ook niet mee in de kunstenaarsrij. Want die hebben allemaal minder hartstocht, en daarom moeten ze ook minder mens zijn. En daardoor kunnen ze karakter hebben. Kunnen ze karakter hebben, en daarom kan ik geen karakter hebben. Daarom kan ik geen karakter hebben. En daarom kan ik vier meisjes hebben. Door een degeneratie in de hersenen. Een degeneratie in de hersenen, waardoor ik niet het menszijn kan worden.

De gietijzeren Krause pers. Hij had de goede maat voor Van Gelder papier, maar het Hahnemühle papier dat Ton in 1984 kocht was groter. De vellen moesten gevouwen worden om door de pers te kunnen. Hij heeft toen een grotere pers gekocht.

Buiten de grens gaan van wat redelijk verantwoord is brengt de meisjes hun gevoelens in de war.

Dit moet ik goed maken door het onverantwoorde tot schoonheid te maken.

Dan is er tevredenheid en bevrediging.

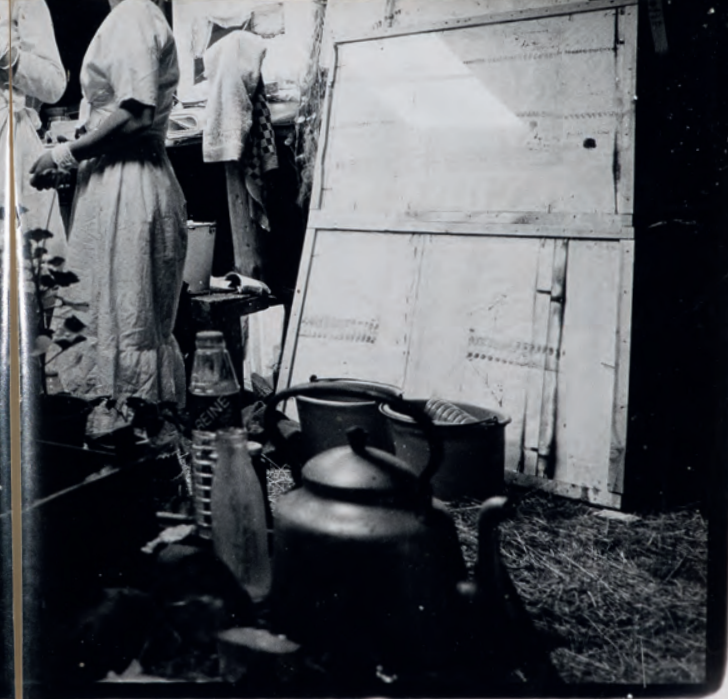
Zo roepen zij mij ter verantwoording.

Zo werk ik in collages.

Collages

two of four above
 and they were
 that she is objective

two of four above
 and they were
 that she is objective

two of four under
 and they were
 that she is objective

two of four under
 and they were
 that she is objective

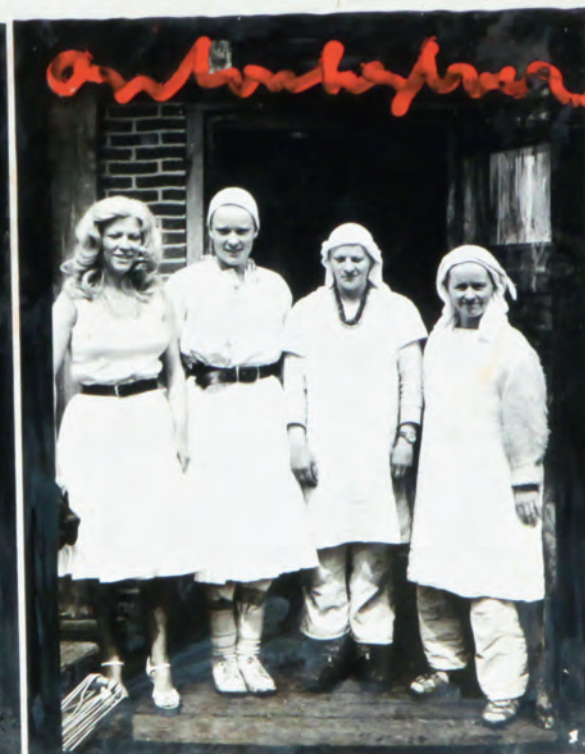
216

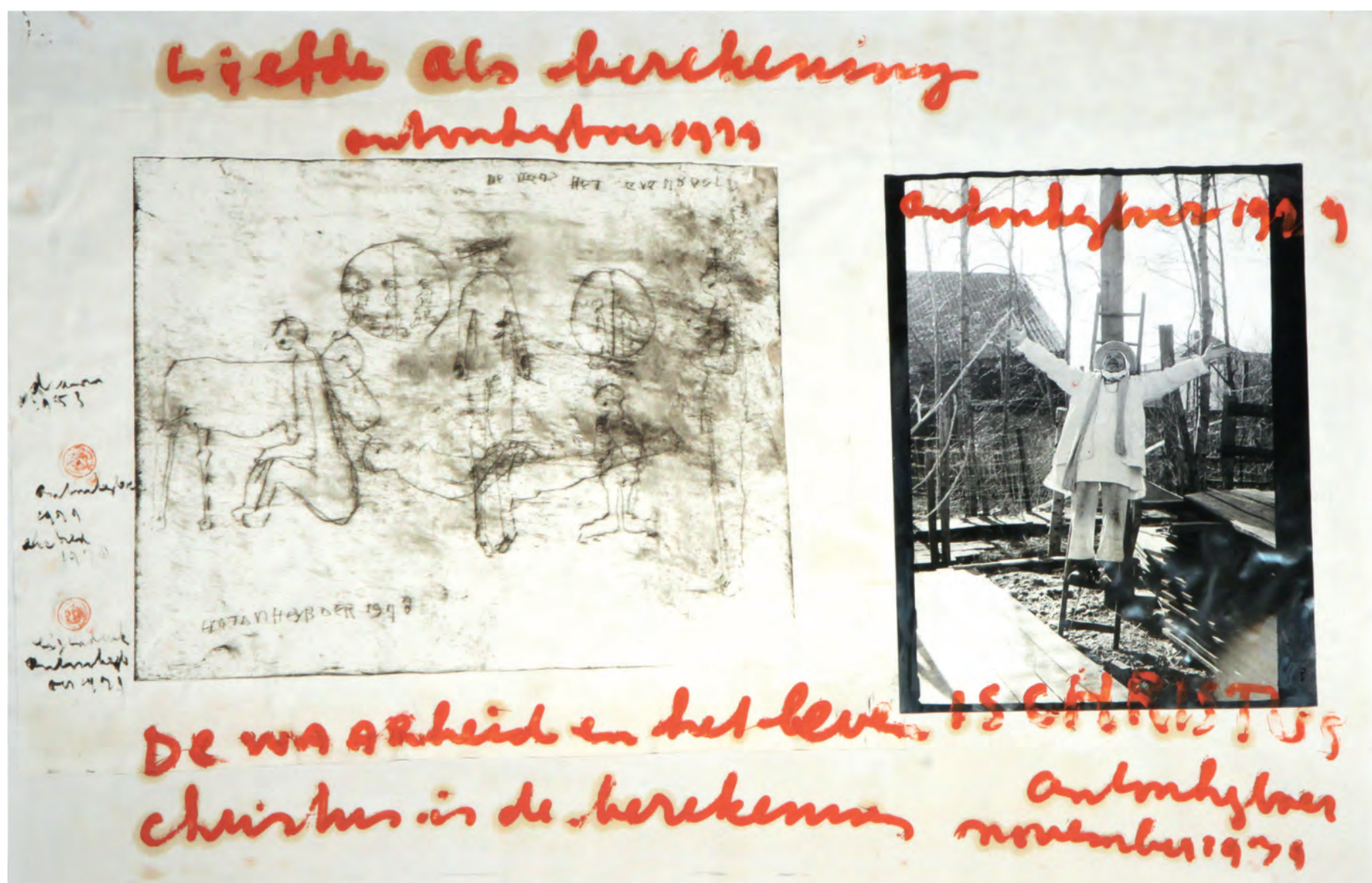
No see every day this on your land you
are always awake and full of care
Owenhiser den sep 66

liepde als
Kunst

novem
ber
1979

onder de bevestiging van de berekening.
De berekening is christus antonybouw

Liefde als kunst
1979

Liefde als berekening
1979

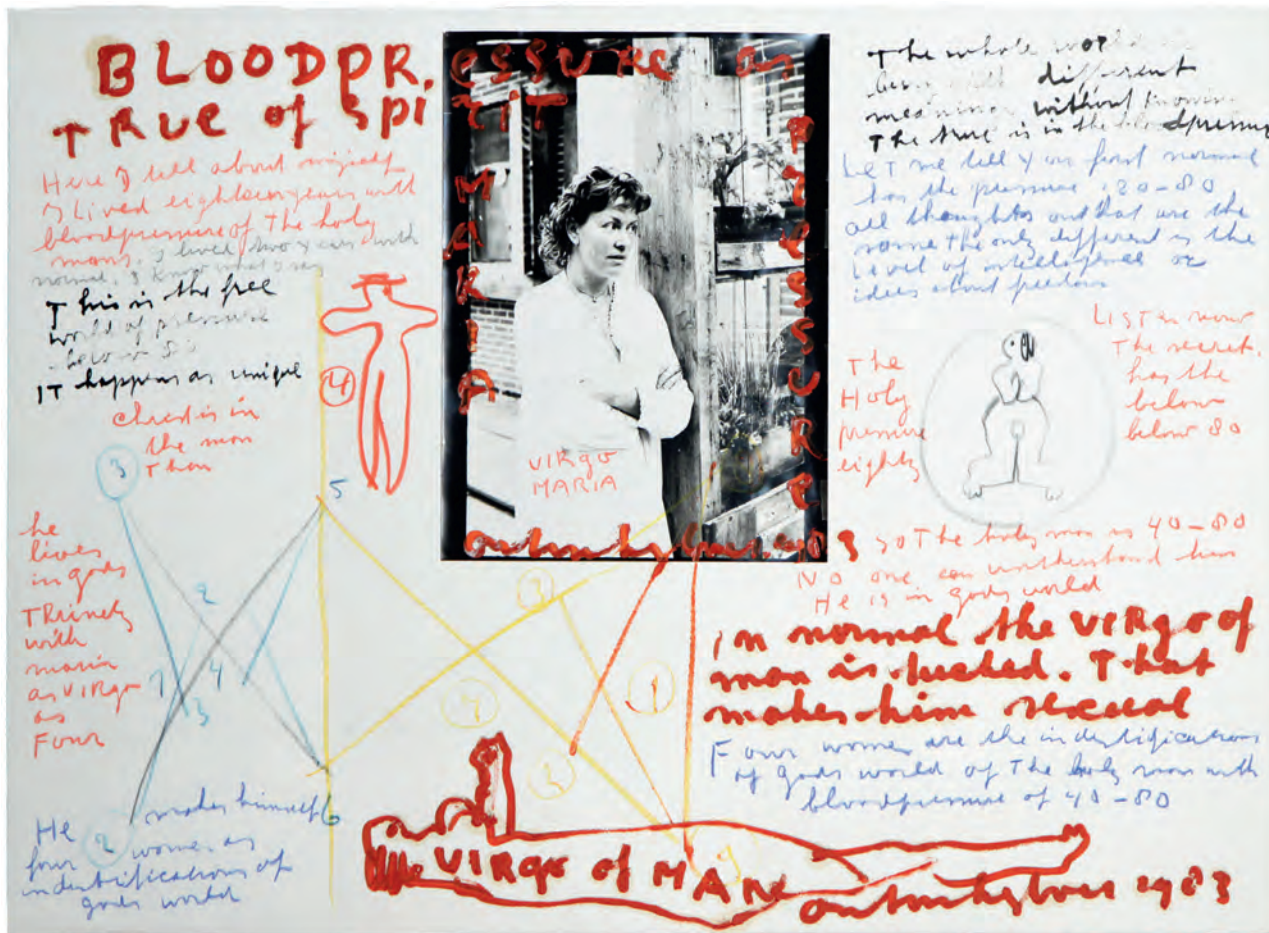

Woman without the name of mother
by a minute is impossible
She takes the picture
in the front of the
Crown the same night

MARIA

Bloodpressure
True of spirit
1983

Maria live me
1983

It is starting in two women
1981

IT IS
starting
in Two
women
AS
one
AS
Love
in
Christ

on the 1st of 1903

IT brings the man in praying man
for culture

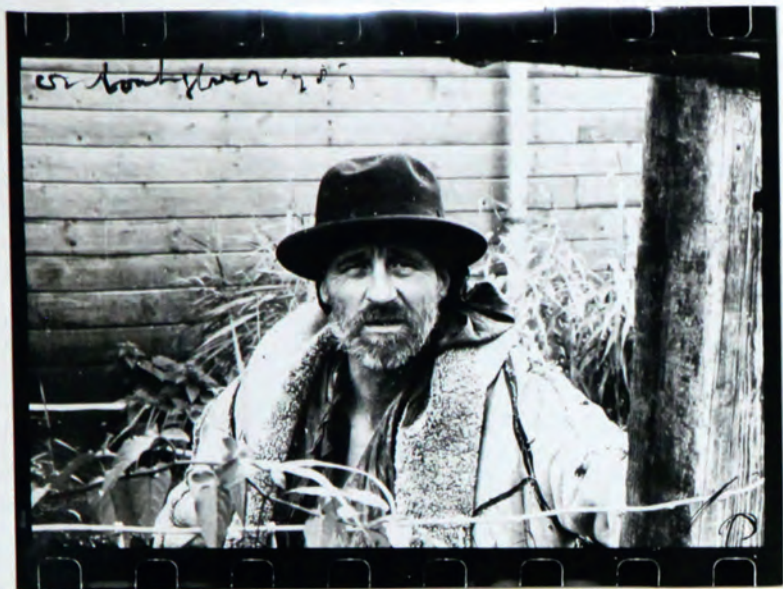
on the 1st of 1903

one woman is man
Two women is God.
Three women is Holy spirit

four
women
is
Christ

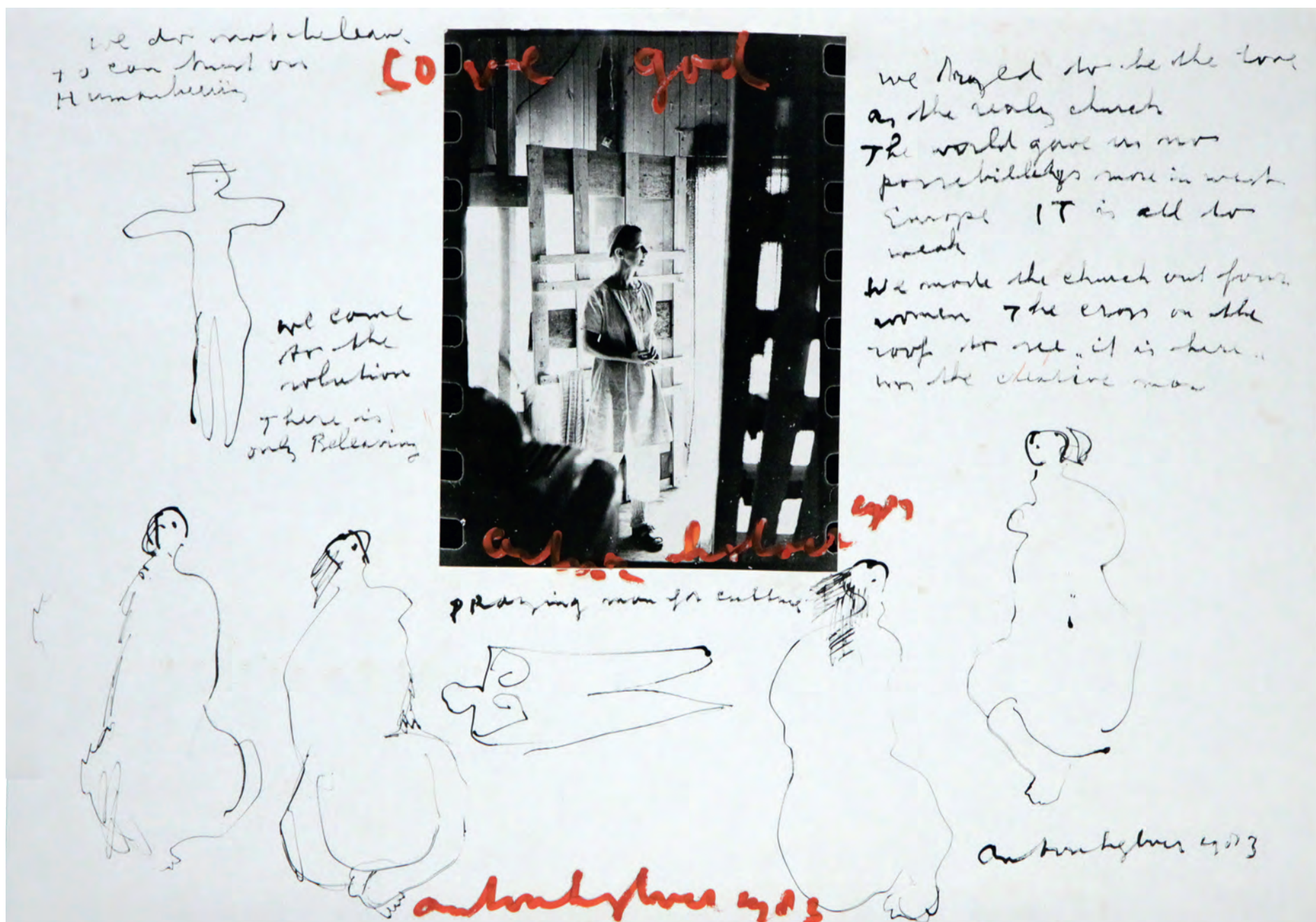
To make the
god out the
FATHER is
Four women
as one
in Love

De man wordt geboren uit twee vrouwen.
En de derde vrouw wordt zijn vrouw. En de
vrouw wordt dan zijn vrouw de man hebben.
Hij verliest zijn kracht aan de vrouw

Vier vrouwen
maken de man
tot zijn eigenlijke
in de test.
Kraakt een
onmenselijke.
De vrouw maakt
dan menselijk
En de vrouw wordt
niet om de
menselijke man.
De vrouw
dan geef
de man is
paardvorm
Dansen
hijf de
man vier
vrouwen
omdat hij
er is
En hij leeft
niet om
de
vrouwen
en zijn

en tontyloer 1903

243

De man wordt geboren uit twee vrouwen
1983

Love god
1983

has been a natural part of nature
can be a natural part of nature

1953

She takes
the time to
show her
in the hand she
knows the value of it

1953

amblyopos 453

and the
perfect
of these
various
is for
when the
man in
man

I had my idea
the look long under
he can not show
he death
I was wrong

the problem of the
life

1953

you

The
in hand
in hand
in hand

Read's

Uit de serie Sinaïda
2002

Rond 2002 maakte Anton een omvangrijke en bijzonder mooie serie fotocollages. Het thema was geïnspireerd op de tijd die hij tijdens de oorlog had meegemaakt, in Berlijn. De verschrikkingen van de oorlog en de hevigheid van de vrouw.

Een jonge Russische of Poolse dwangarbeidster, Sinaïda Socolowa, zorgde ervoor dat de poort van Prenzlauer Berg geopend werd, zodat Ton kon ontsnappen. Sinaïda heeft een onuitwisbare indruk op hem gemaakt.

Dat ik de mens dingen kan tonen, onschuld kan laten zien
van leven, die hen over hun eigen menszijn te denken geeft.

Foto's 1984-2004

Ik heb geen eis aan het leven. Het zal mij een rotzorg
zijn of ik geslaagd of niet geslaagd ben in het leven.
Het is voor mij alle twee hetzelfde.

Er is niets. Alles wat er is, maken we zelf. Alles bestaat uit geest, die wij dus zelf een vorm hebben gegeven. Maar het is in wezen niets.

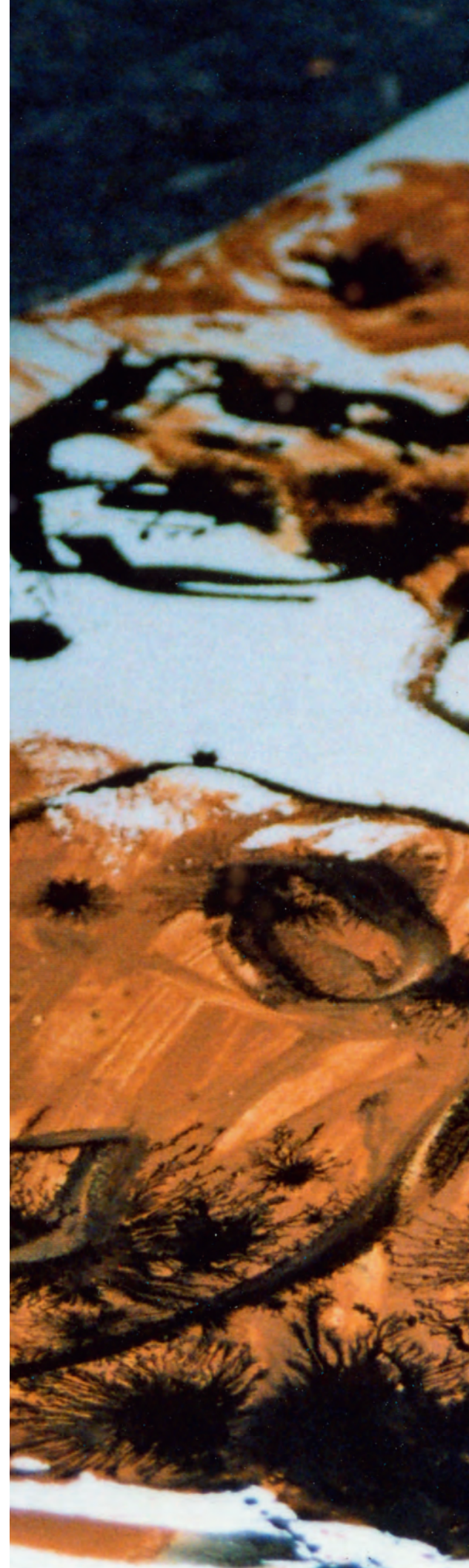

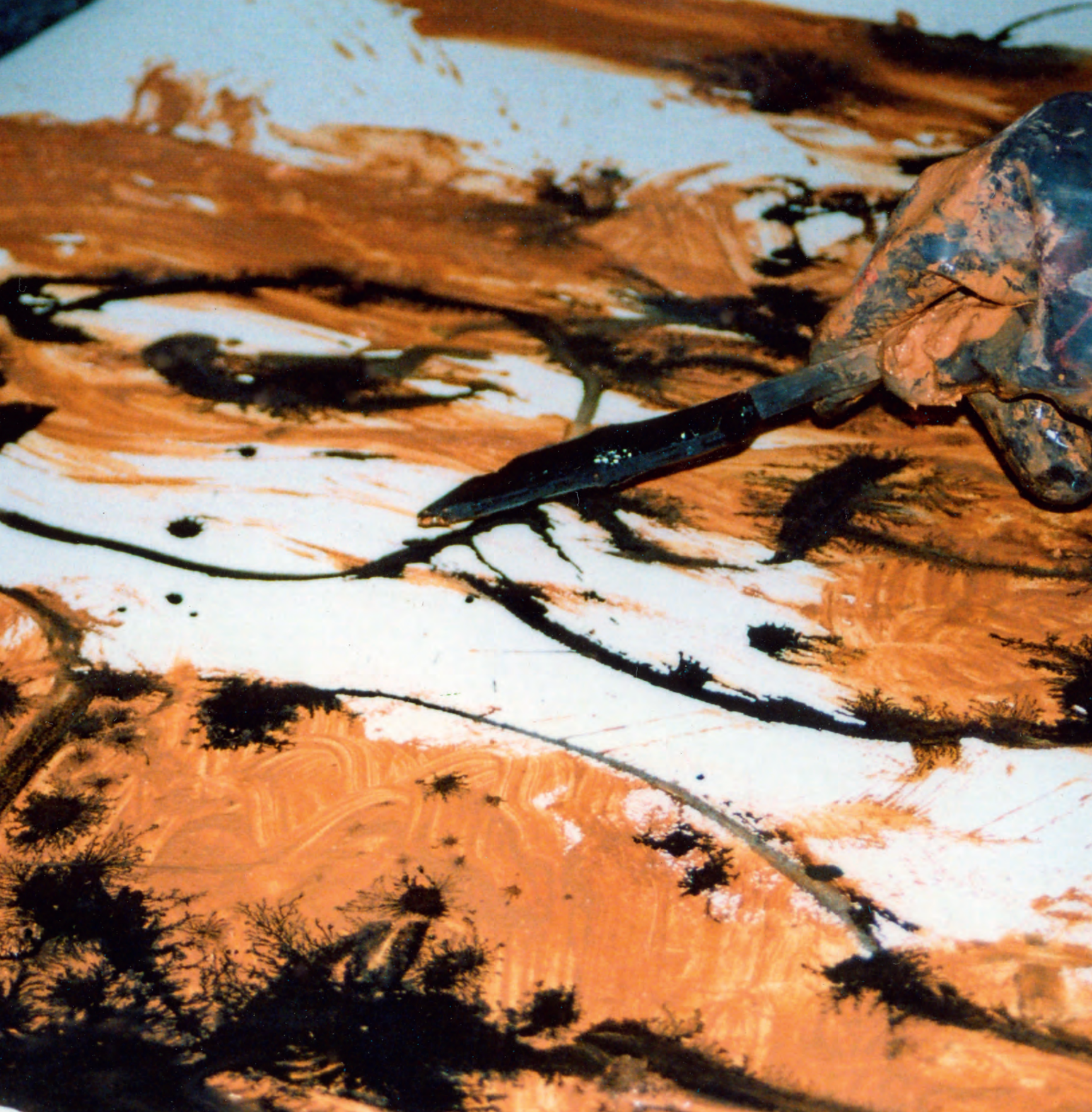

Het boek *De drie bruiden van anton heyboer* zorgt in 1974 voor een sensatie. *Telegraaf*-journalist Henk van der Meyden opent deuren die voor anderen gesloten blijven en lezend Nederland geniet in volle teugen van het merkwaardige 'hippiebestaan' dat de befaamde kunstenaar in het Noord-Hollandse Den IJp leidt, in een stal en wat schuren met zijn op dat moment nog drie vrouwen, Maria, Lotti en Marike.

In Van der Meydens boek zijn 'familiekiekjes' opgenomen die naar verluidt in eerste instantie voldoen aan de verzoeken van journalisten om foto's van de vrijwel geheel van de buitenwereld afgesloten commune. De grote artistieke betekenis van de foto's wordt pas duidelijk als het Fotomuseum Den Haag eind 2010 het werk van drie fotografen bijeenbrengt onder de noemer 'Het onvermoeibaar epos', waarin naast Fieret en Tichý, ook Anton Heyboer is vertegenwoordigd.

Voor Anton Heyboer (1924 – 2005) betekent het fotograferen een uitbreiding van zijn artistiek werkgebied. Hij verwerkt foto's in collages of voorziet de ruwe onafgewerkte afdrukken van persoonlijke teksten. Bovenal vormen de foto's visuele getuigenissen van het bijzondere leven in Den IJp zoals alleen Heyboer zelf dat leven kon zien, als één groot kunstwerk.

Het leeuwendeel van de fotoproductie komt echter voor rekening van zijn vijf muzen, Maria, Marike, Joke en in het bijzonder Lotti en Petra.

Voor *Anton Heyboer, een leven als kunstwerk* passeerden honderden polaroids en duizenden zwart-wit- en kleurnegatieven uit de periode 1973-2004 de revue. Het merendeel van de selectie is opnieuw gescand en ontdaan van technische onvolkomenheden – stof, krassen en schimmels.

Voor het eerst wordt het dagelijks leven in Den IJp in zijn volle omvang in de openbaarheid gebracht, gefotografeerd door wie op dat moment een camera bedient.

